

- sebevědomí žáka vztahující se k jeho odpovědi na otázku: „V hodinách angličtiny si vím rady s úkoly, které děláme.“, a to se třemi kategoriemi odpovědí – téměř v každé hodině, občas a nikdy,
- žákova četnost samostatné přípravy na výuku s rozlišením dvou kategorií odpovědí – pravidelně před každou hodinou a jen přes testem či většinou vůbec ne,
- srozumitelnost požadavků učitele kladených na žáka nabývající možnosti ano a ne,
- podpora učitele žákům při jejich učení nabývající možnosti ano a ne,
- velmi časté využití testů pro hodnocení žáků téměř v každé hodnotě nabývající možnosti ano a ne,
- velmi časté využití práce žáků ve skupinách téměř v každé hodnotě nabývající možnosti ano a ne,
- velmi časté zadání domácích úkolů žákům téměř v každé hodnotě nabývající možnosti ano a ne.

Na úrovni školy pak byly předmětem hodnocení faktory:

- zřizovatel školy s rozlišením dvou kategorií v podobě veřejného a neveřejného²⁸ zřizovatele školy,
- velikost školy odpovídající počtu žáků na 1. stupni základní školy,
- organizovanost školy s rozlišením dvou kategorií v podobě úplné a neúplné organizace školy,
- index utvářený z množiny socioekonomických charakteristik lokality školy s vyššími hodnotami indikujícími horší socioekonomické prostředí lokality školy, přičemž tento faktor byl dále diskutován v kontextu kraje sídla školy.

Význam uvedených faktorů pro dosaženou úroveň jazykové gramotnosti žáků 4. ročníku základních škol byl hodnocen s využitím hierarchických modelů na dvou úrovních – žák a škola, a to s úspěšnosti žáka v testu jazykové gramotnosti²⁹ a známkou z anglického jazyka na konci 3. ročníku základní školy³⁰ jako vysvětlovanými proměnnými.

Tabulka č. 12 shrnuje hlavní zjištění plynoucí z odhadů hierarchických modelů. Takto žák bez statutu žáka se SVP, který řadí anglický jazyk mezi své oblíbené předměty a má zdravé sebevědomí při zvládání úkolů, dosáhl vyšší úrovně jazykové gramotnosti, pokud tuto měříme jak testem jazykové gramotnosti, tak známkou z anglického jazyka na vysvědčení. Pohlaví žáka hraje v tomto ohledu poněkud ambivalentní roli, kdy dívky dosáhly horšího výsledku v testu jazykové gramotnosti, nicméně zároveň mají lepší známky z anglického jazyka. Oblíbenost školy se projevuje pouze v případě zámečků, nikoli v případě testu jazykové gramotnosti. Opačně působí četnost domácí přípravy, což odráží nižší míru domácí přípravy více nadaných žáků. V tomto kontextu je rovněž potřeba vzít do úvahy specifika obou typů hodnocení, především vyšší komplexnost hodnocení známkou.

28 V případě neveřejných zřizovatelů škol se jedná o církevní a soukromé školy.

29 Odhadován byl hierarchický lineární regresní model se spojitou proměnnou a s využitím lme4 package – blíže BATES, D. et al. (2015). Fitting linear mixed-effects models using lme4. *Journal of Statistical Software*, 67(1), 1–48.

30 Odhadován byl hierarchický lineární regresní model s ordinální proměnnou se třemi kategoriemi (známka 1, známka 2, známka 3 a hůře) a s využitím ordinal package – blíže CHRISTENSEN, R. H. B. (2019). *ordinal – Regression Models for Ordinal Data. R package version 2019.4–25*. Dostupné z <<http://www.cran.r-project.org/package=ordinal/>>.

